

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

Unde Ecclesia: Wennes gieng nach des
Fleisches Muth &c.

3. *Consequens operatio.* Perfla hortum
meum, & fluent aromata illius.

Quando ventus hortum perflat, arbores
quæ florent, imprimis aromaticæ, gratum
odorem de se spirat. Ita, quando Deus cru-
cem & adversitates immittit, & Spiritu
suo duro orientali fideles suos affligit, Esa.
27. v. 8. sed & grato Spiritus sancti afflatu
& refrigerio infirmitatem nostram adju-
vat, Rom. 8. v. 26. aromata fluere incipi-
unt, fides, caritas, spes, patientia, & qui
plures fructus Spiritus sancti sunt, Gal. 5.
v. 22. Afflictio enim dat intellectum, Esa.
28. v. 19.

Hujus rei duo egregia exempla habemus
in prælecta Pericope, in leproso, qui
Judæus, & Centurione qui Gentilis fuit,
quomodo illos Deus mediante Austro ad
Christum perduxerit, ut ejus auxilium im-
ploraverint, & aromata fidei & orationis
ita stillarint, ut Christus odore fragranti
motus, precationi eorum annuerit.

Nos pro instituti ratione meditabimur

I. *Triplicem Querelam.*

II. *Triplicem Medelam.*

III. *Triplicem Cautelam.*

J. J.

Exegetis.

Quemadmodum olim ignis cælitus
delapsus in altari holocausti nun-
quam extinctus est, Levit. 6. v. 12. Thy-
miana in super compositum, opere unguen-
tarii mistum diligenter & purum, adol-
endum erat incensum super eo, suave fra-
grans, manè & vesperi, Exod. 30. v. 7. 35.
Ita verus Christianus, cujus cor templum

Spiritus sancti est, 1. Cor. 3. v. 16. ante
omnia de fide sollicitus sit oportet, & se-
dulâ cultus divini visitatione semper li-
gnum apponat, quo ignis hic in corde fo-
veatur & alatur. Fides enim ex auditu
est, Rom. 10. v. 17. Sed & oratio negligi
non debet, quæ per Thymiana præfigu-
rata fuit. Hinc David Psal. 141. v. 2.

Hæc duo, fides scilicet & precatio sem-
per conjuncta sunt. Quod si fides sincera
est & ardens, suffitum quoque orationis
ad Deum mittet, & contra si suffitum ora-
tionis Deo placere debeat, ex verâ & salvi-
fica fide derivari eam oportet, quod enim
non ex fide est, peccatum est, Rom. 12. 23.

In prælecto Evangelio geminum pro-
stat Exemplum. A leproso orationem,
à Centurione fidem discere possumus.

Querela respicit

I. *Populi dissipationem.* Miserrima enim
tùm in Judæâ conditio erat. Super Cathe-
dram Moïsis sedebant Scribæ & Pharisei,
qui fermento falsæ suæ doctrinæ omnia
corruperant, ut miseri Auditores omni
salutari solatio destituerentur, Matth. 23.
v. 2. Erant enim omnes cæci & cæcorum
duces, Matth. 23. v. 14. quando verò cæcus
cæcum ducit, ambo in foveam cadunt,
Luc. 6. v. 19. idèd summo desiderio Christi
audiendi flagrant, ubi ille docere incipit
ὡς ἰησοῦν ἔχων, & non sicut Scribæ &
Pharisei, Matth. 7. v. ult. ut eum certatim
insequantur, cum jam concionem proli-
xam in monte habuisset, nihil magis in vo-
tis habentes, quàm ut plura de eo audi-
rent. Ad eundem modum, ut Petrus ait:
Domine, ad quem ibimus, verba vitæ æ-
ternæ habes, Joh. 6. v. 68.

Discimus hîc, quomodo Diabolus sæ-
pè eò

k 3

pè eò

pè eò rem deducit, ut ii, qui verbum Dei alios docere debent, ipsi apostarent, & venena sua misceant, quò simpliciores à veritate avertantur. Neque enim sufficit, nudum Ecclesiæ titulum præ se ferre, sicuti Judæi cum Deo in gratiâ se opinabantur esse, quia ignem & caminum apud eos habebat, Esa. 31. v. 9. unde nunquam non in ore habebant: Templum Domini, Templum Domini, Templum Domini, Jer. 7. v. 4. sed pura verbi divini concio, & usus Sacramentorum præcipuè observari debet. Ubi illa desunt, Ecclesia quoque Dei non est, licet illa externo splendore fulgeat. Nam testimonia tua fidelia sunt valde: Domus tua est habitatio sancta, Domine, Psal. 93. v. ult.

Quæ Ecclesiæ facies B. Lutheri temporibus fuit? Nonne sermo Dei pretiosus in diebus illis, 1 Sam. 3. v. 1. Pontifex Romanus indulgentiarum nundinatores emisit, qui simplicioribus persvaserunt, largius pecunias erogandas, quò citius è Purgatorio liberentur: quin & remissionem non præteritorum modò, sed & futurorum peccatorum pollicebantur, unde publicè versiculos hosce affixos fuisse legimus:

Si dederis marcas, nostrasq; impleveris
arcas, (ris,

Culpâ solveris, quacunq; ligatus habe-
Hic si largè des, in cœlo fit tua sedes.

Interea homunciones miseri, de Christo nihil sciebant, & erant sicut oves, pastorem non habentes, Matth. 6. v. 34. Unde non immeritò D. Fleckius B. Lutheri Theses, contra indulgentias publicè Wittebergæ affixas, legens, præ gaudio exultavit, dicens: Is profectò faciet, venit, venit, quem diu expectavimus.

Nobis Deo gratiæ agenda sunt, quod nos è tenebris istis Cimmetiis ereptos in veram viam reduxerit, ut jam non amplius simus sicut oves errantes, sed sciamus cui credamus, certi, quod depositum nostrum servare possit in diem illum, 2. Tim. 1. v. 12. Sed & oremus Deum, ut usque ad finem nos in verbo conservare, & ad posteros idem propagare dignetur. Melius enim est margaritis, & omne desiderabile ei non potest comparari, Prov. 8. v. 11.

II. *Morborum Congregationem*, quibus homo ab utero matris usq; in sepulchrum subjectus est. Hic leprosi & paralytici mentio fit. Uterque gravis morbus est. Leprosi in V. T. à commercio aliorum hominum exclusi erant, Levit. 13. v. 45. Paralysis quoque morbus molestissimus est, nervos enim & corporis membra constringit, ut ejusmodi homines movere se non possint, & juxtà dolores acerbissimos sentiant, sicut hic Centurio de servo suo ait, quod malè torqueatur, velut malefici, qui tormentis excarnificantur, & cruciatus similes infernalibus patiuntur, Luc. 16. v. 24.

Neque his saltem, sed multis aliis morbis subjecti sunt homines, adeò, ut numerari omnes nequeant. Mephiboseth claudicavit, 2. Sam. 4. v. 4. Tobias cæcus, Tob. 2. v. 11. Zacharias mutus, Luc. 1. v. 22. Lazarus plenus ulceribus fuit, Luc. 16. v. 27. Sunamitidis filiolus caput queritur, 2. Reg. 4. v. 19. Hiskias pestilentia laboravit, Esa. 38. v. 21. Socrus Petri febricitans, Matth. 8. v. 14. Paulo datus est stimulus carnis: Angelus Satanae, qui colaphizabat ipsum, 2. Cor. 12. v. 7. Sic adhuc hodie morborum tanta copia est, ut rectè dixerit B. Lutherus: Quot membra, tot mortes: quæ hominem tam-

tamdiu arrodunt, donec prosternant.
Hinc Siracides c. 40. v. 2. c. 10. v. 13.

Hæc mera verbera Diaboli sunt, quæ propter peccata sustinere cogimur. Quod si Protoplasti de ligno scientiæ boni & mali non comedissent, nunquam mortui, nec ullis morbis aut calamitatibus obnoxii fuissent. Verùm quamprimum peccatum in mundum intravit, mors quoque sequuta est, & in omnes homines pertransiit, quando quidem omnes peccaverunt, Roman. 5. v. 12. Hujus prænuncii varii morbi sunt, qui nobis, ut disponamus domui nostræ, annunciant, nempe *domnicorporali*, ut sic omnia dissidia, quæ post mortem obvenire possunt, præcaveamus: & *domui spirituali anima*, ut & illa sciat ubi diverti debeat, non in inferno, sed in cælo, ubi *nostrum* nostrum est, Phil. 3. v. 20. Quia enim constat nobis, mortem effugere non posse: Terra enim es, & in terram reverteris, Gen. 3. v. 19. eò magis laboremus necesse est, ut animam conserveamus, & sani simus in fide, in doctrinâ, in vita, in omnibus vitam nostram ad Christi regulas componentes. Quod si enim secundum carnem vixeritis, moriemini, Rom. 8. v. 13.

III. *Judeorum reprobationem*, de qua Servator: Filii Regni ejicientur in tenebras exteriores, ibi erit fletus & stridor dentium.

Per filios Regni intelliguntur Judæi, quos Deus præ omnibus gentibus in pæculium sibi elegerat, Rom. 9. v. 4. 5.

Sed propter sceleratam ingratitude, & nefanda peccata, quibus verbum Dei repellebant, indignos se judicantes æterna vitâ, Act. 13. v. 46. Servator templo eorum

exivit, Joh. 8. v. 59. & in Romanorum potestatem tradidit eos, qui urbem & templum eorum vastarunt, illosque partim trucidarunt, partim captivos abduxerunt, & in omnem terram disperferunt, tanquam populum vastatum & direptum, sicut adhuc hodie in execrationem, & in stuporem, & in maledictum, & in opprobriû in oculis nostris apparent, Jer. 42. v. 18.

Hoc gentilibus in emolumentum cessit, qui in locum Judæorum à Deo adoptati sunt, ut jam non amplius hospites & advenæ, ut antea: sed cives Sanctorum & domestici Dei sint, Eph. 2. v. 19.

Hæc subitanea metamorphosis fuit, quæ miseris nobis Japhitis & gentilibus accidit. Sed non ex parte Dei, qui non mutatur, Mal. 3. v. 6. & custodit veritatem in seculum, Psal. 146. v. 7. sine pœnitentia enim sunt dona & vocatio ejus, Roman. 11. v. 29. sed ex parte nostrum. Non enim simpliciter cum Ecclesia suâ huic aut illi populo adstrictus est: sed quisquis Deum timet, & operatur justitiam, acceptus est illi, Act. 10. v. 35. sive Judæus sit, sive Græcus, Gal. 3. v. 28.

Quando igitur homines ab eo deficient, sceleratius frangentes, quod cum illis fecerit, dimittit illos, & ad aliam gentem convertit se, meliores fructus facientem, Matth. 21. v. 43.

Ita factum est cum vocatione gentium, Judæos enim, qui antea Dei populus fuerunt, reprobavit ob incredulitatem suam, Rom. 11. v. 20. Ethnicos verò qui ante Dei populus non erant, in locum eorum elegit, & ordinavit, ut qui invocaverit nomen Domini, salvus fiat, Joël. 2. v. 32. Non enim simpliciter Judæi à gratiâ rejecti

rejeſti ſunt : & gentiles non ſimpliciter electi ſunt, ut non poſſent reprobari : ſed totum rei momentum verſatur in fide, quam oculi Dei vel maximè respiciunt, Jer. 5. v. 3. Eſt enim Regula univerſalis: Qui crediderit & baptizatus fuerit, ſalvus erit, qui verò non crediderit, condemnatur, Marc. 16. v. 16.

Nos miſeros Japhitas & gentiles Deo gratias agere decet, quod nobis gratiam hanc exhibuerit, & probè caveamus, ne more Ethnico peccatis indulgeamus, ſed prout vocationem noſtram decet, ambulemus. Si quis enim in Chriſto, nova creatura eſt, 2. Cor. 5. v. 17.

De Secundo.

Sequitur *Medela*, quæ fuit

I. *Ex prompto auxilio*. Leproſus ait: Domine, ſi vis, potes me mundare: & extendens Jeſus manum, tetigit eum, dicens: volo, mundare. Centurio ſimiliter miſeriam ſuam ipſi exponit, inquit: Domine, puer meus jacet in domo paralyticus, & malè torquetur. Cui Dominus non minus promptum ſe exhibet, ajens: Ego veniam, & curabo eum. Et ubi Centurio replicat, non ſe dignum eſſe, ut intret ſub tectum ſuum, ſed ſi dicat modò verbum unum, ſanatum iri puerum ſuum: Chriſtus fidem ejus admirans dicit: Vade, & ſicut credidiſti, fiat tibi, & ſanatus eſt puer in illà hora.

Hic concurrat

I. *Prova Voluntatis*. Volo, inquit, ad leproſum, & ad Centurionem, Ego veniam. Hoc magnum ſolatiū eſt. Nam adhuc hodie Servator multò promptior eſt ad dandū, quàm nos ad accipiendum. Vide *El. 65, 24.*

Rehabeam olim ſubditis ſuis ſupplican-
tibus nimis durum reſponſum dedit, 1.
Reg. 12. v. 10. 11.

Sed ita Chriſtus in nos affectus non eſt. Verùm orantibus nobis reſpondet: Volo. Propè enim eſt Dominus omnibus invocantibus ſe, *Pſal. 145. v. 18.* id ſolatiū noſtrum ſit in omnibus calamitatibus, *Pſal. 13. v. ult.*

2. *Divina facultas*. Quamprimùm enim Servator manum ſuam extendit, & tangit leproſum, conſeſtim mandata eſt lepra ejus. Hoc ſupernaturale miraculum fuit. Nullus enim Medicorum tantà arte poluit, ut morbum hunc curare potuerit. Id ſolius Dei eſt, qui occidere & vivificare poteſt, 2. Reg. 5. v. 7. Conſidamus igitur Servatori noſtro, nec deſperemus, ſi humanum auxilium deficiat, mutatio enim eſt dexteræ ejus, *Pſal. 77. v. 11. Pſal. 10. v. 17. Pſal. 91. v. ult.*

II. *Ex fideli conſilio*, quod Chriſtus leproſo dat, ait enim: Vade, oſtende te Sacerdoti, & offer munus tuum, quod præcepit Moſes, in teſtimonium illis.

In V. T. Sacerdotibus injunctum erat, ut lepram cognoſcerent, *Levit. 13. v. 2. ſeq.* Quando igitur leproſi mundi renunciabantur, Sacrificium illi offerre tenebantur, unde Sacerdotes partem capiebant, quam Deus pro ſalario ipſis deputaverat, *Levit. 14. v. 10. ſeqq.*

Eò reſpectat Chriſtus, quando hunc leproſum ad Sacerdotem mittit. Imprimis miraculo hoc ipſis oſtendere vult, quod nunc tempus imminet, quo Magiſter ſalvationum, ut Meſſias appellatur, advenit, *Eſa. 64. v. 1.* ne aliquando excuſationē haberent, de ignorantia ſuâ, *Joh. 15. 22.*
Ex